

NEMZETKÖZI EGYEZTETÉS A BEFOGADÓ NEMZETI TÁMOGATÁS ÁLLANDÓ EGYETÉRTÉSI MEGÁLLAPODÁS ALÁÍRÁSÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

*Kocsis Lajos*¹

A NATO Legfelsőbb Logisztikai Vezetők Értekezlete (a továbbiakban: SNLC) 2003. évben célkitűzésként határozta meg a tagállamok részére a befogadó nemzeti támogatás két-, illetve többoldalú tárgyalásai meggyorsítását elősegítő Állandó Egyetértési Megállapodás (a továbbiakban: MOU) megkötését.

A közös jogszabályi alapokra épülő nemzetközi szerződés előkészítése érdekében az egyes tagállamok között már 2004. évtől megkezdődtek azok a kétoldalú tárgyalások, amelyek eredményeképpen aláírásra kerültek az MOU dokumentumok. *Példaként említhető meg Németország, Belgium, Portugália, Lengyelország, Görögország és a NATO SHAPE közötti nemzetközi szerződés az MOU-ra vonatkozóan.* Itt kell megjegyezni, hogy az említett NATO tagállamok mellett Pfp országok is kötöttek a befogadó nemzeti támogatási feladatokat elősegítő megállapodásokat.

A Magyar Köztársaság 2004. év óta foglalkozik az MOU nemzeti oldalról történő kidolgozásával és a tárcákon belüli egyeztetések lefolytatásával, amelynek rendkívüli összetettsége és a hazai jogszabályi környezetbe illesztése komoly feladatot jelent. Az elmúlt évek során az érintett tárcákkal és központi szervekkel szoros együttműködésben, a **HM Védelmi Hivatal** koordinációs tevékenysége mellett sikerült összeállítani a nemzetközi szerződés végső egyeztetésre már kiküldhető normaszöveg tervezetét. A számos egyeztetést és megoldást igénylő kérdés közül leginkább a szerződő felek közötti *adó- és járulék kötelezettségek* teljesítése, az *elszámolások eljárásrendje*, valamint a különböző célú *mentességek biztosítása* képezte a tárgyalások alapját.

---

¹ Kocsis Lajos ezredes, HM Védelmi Hivatal 3. számú területi igazgató.

A **Külügyminisztérium**, a **Pénzügyminisztérium**, a **Gazdasági és Közlekedési Minisztérium**, a **Miniszerelnöki Hivatal** egyetértett a **Honvédelmi Minisztérium** által kimunkált *megállapodás tervezettel*, amelynek végleges változatában a frekventált általános forgalmi adó, illetve a jövedéki adó kivetése és elszámolása mind a hazai jogszabályokkal, mind a **NATO** és **PfP SOFA** vonatkozó előírásaival összhangba került.

2006. év végén a **NATO SHAPE**-el folytatott egyeztetések során egyetlen vitás és ezáltal megoldásra váró kérdés maradt fenn, mégpedig az **ÁFA** mentesség kiterjesztésének lehetősége a **NATO** szerződéses beszállítói körére. Ezzel kapcsolatos hazai álláspont szerint az **ÁFA** törvény és tervezett változása nem teszi lehetővé az **ÁFA** mentesség kiterjesztését a **NATO** szerződéses beszállítóira.

A fennmaradt aláírást gátló tényező feloldására további egyeztetések kezdeményezésére és lefolytatására került sor az érintett minisztériumok, illetve a **Honvédelmi Minisztérium** és a **NATO SHAPE** között. Ezeknek az egyeztető tárgyalásoknak a sorába illeszkedik az **Amerikai Egyesült Államokban** tartott **NATO** egyeztető tárgyalás (konferencia), amelynek témája kifejezetten az **MOU** aláírásához, illetve annak akadályát képező **ÁFA** mentesség **NATO** beszállítókra történő kiterjesztéséhez kapcsolódott. A norfolki egyeztető tárgyaláson meghívottként részt vettek mindazon **NATO** tagállamok, amelyek részére meghatározó jelentőségűvé vált a fent említett **ÁFA** mentességi probléma rendezése. Írásomban összefoglalóan szeretnék számot adni a **NATO** által kezdeményezett értelmező és megoldást kereső tárgyalás lényegéről és tapasztalatairól.

A **NATO Transzformációs (ACT)** és **Műveleti Parancsnokság (SHAPE/ACO)** 2008. január 22-24. között **Norfolkban (USA)** szervezte meg a befogadó nemzeti támogatási (a továbbiakban: **BNT**) konferenciát. Ez alkalommal nemcsak a **NATO** különböző szintű parancsnokságai (**JFC Brunsum, Nápoly és Lisszabon**), hanem a **NATO** nemzetek meghívására is sor került, melynek *17 ország* tett eleget. A nemzeti delegáltak többsége a védelmi minisztériumokat, kisebb részben az összhaderőnemi vezérkari szintet képviselte.

A **SHAPE** külön címzett meghívásában kérte a magyar fél (**HM Védelmi Hivatal**) részvételét, melynek oka a **C-17-es** projekttel kapcsolatos **BNT**, zömmel jogi, pénzügyi szabályozási feladat, más részről az egyeztetés alatt levő állandó hatályú **BNT** egyezmény tárgyalása során keletkezett nézetkülönbségek feloldása volt.

A konferenciát az **ACT logisztikai főnökségének vezetője Rebecca Jones ezredes (US/Army)** nyitotta meg, aki bevezetőjében elmondta, hogy a **NATO** vezető logisztikai testületei között jelenleg nincs a **BNT** szakterületével foglalkozó önálló szervezeti elem. A **BNT** elvi kidolgozói, szabályozási tevékenysége több, nem állandó munkacsoport tevékenysége révén valósul meg.

A konferencia nem remélt aktivitással zajlott le, mely során az alábbi BNT-vel összefüggő témák kerültek megvitatásra:

Az **ACT** részéről (**Stephanos Batsikas alezredes (HE/Navy)**) tájékoztatást adott a **BNT doktrínaszabályozási tevékenységről**, mely alapján a közeljövőben fog megjelenni az **AJP 4.5(B) BNT** doktrína. A csendeljárást követően megjelenő doktrína életszerűbben fogja kezelni a **BNT** szövetségi rendszerét, korszerűbben dolgozza fel a **BNT** műveleti jellegű feladatait.

Az **Oberammergau NATO Iskola** részéről **Mikusi Zsolt alezredes (HU/Army)** adott tájékoztatást a **BNT** tanfolyamokról. Kiemelte a növekvő érdeklődést, melynek következtében 2008. évben kettő tanfolyam is megszervezésre, levezetésre kerül. Ezen felül **Svédország** kért szakmai előadókat **BNT** tárgyú svéd törzstiszti tanfolyam megszervezéséhez. A **NATO BNT** tanfolyamok szervezése során tekintettel vannak az azonos időszakra szervezett **NATO** jogi és pénzügyi tanfolyamok levezetésére, így az előadók meghívása is kisebb költségbe kerül.

A **NATO Központ Nemzetközi Törzs (NATO IS)** **BNT** vonatkozású tájékoztatása keretében **Sandro Sacilottó úr** adott háttér információt a **BNT** műveleti jellegű szervezési feladatairól, illetve azok **NRF** jellegű összefüggéseiről. Kiemelte a szövetségi, többnemzetű logisztikai támogató formációk fontosságát, a **NATO Ellátási és Fenntartási Szervezete (NAMSA)** tevékenységének folyamatos felértékelődését. Kérte a nemzetek további aktív együttműködését.

A **NATO Központ Jogi Iroda** képviselőjében **De Vidts úr** adott tájékoztatást a **BNT** szövetségi szintű jogszabályi összefüggéseiről. Kiemelte a műveleti tevékenység megszervezéséhez szükséges jogi tevékenység komplexitását, nehézségeit. Tájékoztatója során elismerte, hogy jogi értelemben elavult a **NATO** és **PfP SOFA** egyezmény, amely alkalmazása több esetben nehezen feloldható nehézségeket okoz. Előadását követően a holland delegáció jogásza részletesen kifejtette az előadónak Hollandia álláspontját a beszállítók „**contractor**” vonatkozásában. Hozzászólásában kifejtette, hogy a **SOFA** egyezmény automatikus kiterjesz-

tése a polgári szféra beszállítóira *ellentétes a holland jogszabályokkal*, illetve egyes *EU irányelvekkel*.

Az előadásokat követően személyesen tájékoztattam a SHAPE jogi képviselőjét a hollanddal teljesen megegyező magyar álláspontról, amely számunkra alapvetően meghatározó a jelenleg egyeztetés alatt levő SHAPE és Magyar Köztársaság között megkötendő állandó hatályú BNT egyezmény vonatkozásában. A beosztását a napokban átvett SHAPE jogásza *Mike Cole alezredes (UK/Army)* kérte, hogy minden, az egyeztetés alatt levő egyezménnyel összefüggő háttérdokumentumot küldjük meg számára, hogy kialakíthassa a SHAPE remélhetőleg számunkra már kedvezőbb álláspontját. A megadott dokumentációhoz csatolásra került a **C-17-es Stratégiai Légiszállítási projekttel (SAC)** összefüggő honvédelmi miniszteri nyilatkozat. *Tájékoztattam továbbá, hogy az Országgyűlés módosította az ÁFA törvényt, amelyben megadtuk a NATO által elvárt kedvezményeket, valamint, hogy még továbbra is nyitott kérdés a beszállítók, „contractor” (pl. C-17-es projekt BOEING) jogi helyzetének meghatározása.*

Kiegészítve a NATO központ tájékoztatóját az ACT vezető jogásza elmondta, hogy tárgyalási segédlet készül a NATO jogászai részére a különböző szintű megállapodások egységes szerkezete kialakítása érdekében. A hivatkozott dokumentum a közeljövőben jóváhagyásra, azt követően kiadásra kerül.

A SHAPE J-8 tájékoztatójában *Torgrim Alterskjaer úr* adott tájékoztatást a NATO parancsnokságok és az adott fogadó nemzetek közötti megállapodásokról, a NATO alapokból finanszírozott képességsomagokról. Kiemelte, hogy az állománytáblák felülvizsgálatát eredményező létszámcsökkentések miatt a *civil szektor bevonása* egyre nagyobb mértékű.

A NATO Központ Nemzetközi Törzs (NATO IS) képviselőjében *David Fortna úr* adott tájékoztatást a BNT és a *polgári veszélyhelyzeti tervezés* kapcsolatrendszeréről. Elmondta, hogy műveleti területen folyamatos együttműködés szükséges a műveletek sikere érdekében. Kihangsúlyozta, hogy a két területnek önállóan, de egymást kiegészítve kell működni. Kezdeményezte egy a polgári vállalatokat, beszállítókat tartalmazó adatbázis felállítását, amely kiegészíthetné a polgári veszélyhelyzeti tervezés során alkalmazott szakértői adatbázist. *A kettő szakterület együttműködési igénye miatt* a tervezett NATO BNT tanfolyamokon a téma feldolgozásra fog kerülni.

Az **ACT J-4 Egészségügyi Főnökség** képviselőjében **Dr. Michael Meyer alezredes (GE/Army)** ismertette a NATO műveletek **BNT** egészségügyi vonatkozásait. Kiemelte az együttműködés fontosságát a műveleti területen levő helyi **adminisztráció, az egészségügyi szektor**, a fogadó nemzet területén működő nem kormányzati szervezetek, illetve a küldő nemzetek között.

A **SHAPE J-4 BNT koordinátora Roland Boons őrnagy (NL/Army)** tájékoztatást adott az állandó hatályú **BNT** megállapodások tárgyalási helyzetéről. Elmondta, hogy **6 NATO országgal**, így hazánkkal is folynak az egyeztetések. Több ország számára is gond a beszállítók jogi státuszának és a számukra megadható kedvezmények körének meghatározása. A **SHAPE** az érintett országokkal külön-külön kívánja feloldani a jelenleg meglévő nézetkülönbségeket. **Boons őrnagy** elmondta továbbá, hogy változott a NATO álláspontja a **Nemzeti Területi Parancsnokok Bizottsága (NTCC) BNT** együttműködése tárgyában. A **BNT** tárgyú haderő-fejlesztési célkitűzés (**G 4256**) **törlését** követően a korábbi elutasítást felváltotta az együttműködés keresése.

A konferencia lehetőséget adott arra, hogy a nemzetek egymással is megvitathassák a különböző szakmai kérdéseket. A **bukaresti Összhaderőnemi Parancsnokság J-4 delegáltja Petre Talmacu ezredes** kérte, hogy támogassuk a két ország közötti **BNT** együttműködési megállapodás megkötését. A kezdeményező lépéseket már megtették a **székesfehérvári J-4 törzse** irányában.

A konferencia zárásakor az alábbiakban egyhangú döntés született:

- A továbbiakban évente kerül megrendezésre a konferencia, amely széleskörű együttműködést fog biztosítani a **NATO** parancsnokságok és a **NATO** országok között,
- A konferencia hosszú távon önálló **NATO** testületté, döntéshozó szervvé kíván átalakulni, ezen az úton is biztosítaná a **BNT** legmagasabb szintű képviselőjét,
- A konferenciára meghívásra kerülnek a **NAMSA** képviselői, az **EU Katonai Törzse** logisztikai vezetői,
- A konferencia fel fogja dolgozni az elvi, doktrínális, aktuális **BNT** kérdéseket,
- A konferencia során **jogi, pénzügyi és logisztikai szekcióban** kerülnek megvitatásra a különböző szakmai kérdések.

Az általam összeállított anyagból világosan kitűnik, hogy a norfolki egyeztető tárgyalás a tagországok együttműködését erősítő rendezvényként jóval többet nyújtott az egy központi témához kapcsolódó vitafórumok eredményeinél. A színes és több területet felölelő beszámolók nagyban elősegítették az adott kérdéskörök mélyreható feldolgozását és lehetőséget biztosítottak a résztvevők véleménycseréjére.

A számunkra meghatározó jelentőségű MOU aláírás tekintetében bebizonyosodott az általunk kialakított nemzeti álláspont megalapozottsága. Ezzel kapcsolatosan megállapítható, hogy sikerült elérnünk azon célkitűzéseinket, amelyek lényege az egységes értelmezés és a konszenzuson alapuló megoldáskeresés köré összpontosítható. Valójában az MOU aláírást érintő szakmai kérdéseket teljes mértékben tisztáztuk, amelyen túl további feladatainkat a jogi területen elvégzendő munka fogja képezni. Személyes tapasztalataim megerősítettek abban, hogy nyilvánvaló szándék érzékelhető a BNT feladatok előkészítése és szakszerű végrehajtása szempontjából meghatározó jelentőségű MOU aláírása előtt még meglévő akadályok elhárítására.